

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 294/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Weis & Partners s. r. o., konajúcou JUDr. Petrom Weisom, advokátom, Ivanská cesta 30/B, Bratislava, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 22/2013 z 19. marca 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 44/2013 z 24. júna 2014, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 To 22/2013 z 19. marca 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 44/2013 z 24. júna 2014 (ďalej len „najvyšší súd“ a „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) z 19. novembra 2012 sp. zn. 1 T 125/2011 uznaný za vinného z trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona na tam uvedenom skutkovom základe. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorého výkon bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 2 rokov.

3. Krajský súd ako odvolací súd na podklade odvolania sťažovateľa preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku a toto ako nedôvodné uznesením napadnutým touto sťažnosťou zamietol.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie na najvyššom súde, ktorý uznesením tiež napadnutým touto sťažnosťou dovolanie odmietol, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

5. Sťažovateľ síce namieta porušenie označených práv uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu, podstatná časť jeho sťažnostnej argumentácie však smeruje proti postupu a najmä proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu. V tomto smere sťažovateľ uviedol:

«Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Máme za to, že v prípade sťažovateľa došlo k porušeniu požiadavky riadneho odôvodnenia rozhodnutia ako jedného zo základných atribútov spravodlivého procesu...

Týmto postupom už okresný súd v rozsudku, ako aj v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu tohto rozhodnutia, negatívne zasiahol do ústavou garantovaných práv sťažovateľa...

Najväznejším nedostatkom, ktorý významným spôsobom narúša právo na obhajobu, je skutočnosť, že v zápisniciach z hlavného pojednávania nie je možné identifikovať otázky, ktoré boli svedkom kladené. Drvivá väčšina otázok je zaznamenaná nasledovne: „Na ďalšie otázky uvádza...“. Odpovede sa musia vždy hodnotiť v kontexte položených otázok. Ak otázka nie je zachytená, nie je možné odpoveď vyhodnotiť, a tiež nie je možné určiť vhodnosť otázky, t.j. či nebola položená sugestívna alebo kapciózna otázka.

V súlade s týmto ustanovením boli aj v danom prípade trestného konania vedeného proti sťažovateľovi kľúčové výpovede svedkov resp. ich výsluch. Avšak vykonanie zmienených výsluchov v súdnom konaní bolo v absolútnom rozpore s požiadavkou ich zákonného vykonania. Protokolácia výsluchu svedkov spôsobom, že v priebehu celého konania pred súdom pri mnohých zásadných tvrdeniach svedkov je namiesto uvedenia znenia otázky súdu uvedená iba formulácia „na otázku súdu svedok odpovedá...“, porušuje právo na obhajobu.

Máme za to, že takto formulovaný záznam do zápisnice rozhodne odporuje požiadavke zákonného vykonania dôkazu. Nie je totiž jasné, aké otázky súd, resp. osoba vykonávajúca výsluch, svedkom kládli, nie je možné posúdiť samotnú povahu otázok, ich obsah, či dokonca ich prípadnú prípustnosť. Zmienené v každom ohľade odporuje princípu kontradiktórnosti konania, ako aj samotnej zákonnosti trestného, resp. súdneho konania, o to viac, že uvedeným spôsobom vykonaný dôkaz bol súdom použitý ako argument a jeden z dôvodov, ktoré ho viedli k záverom, na základe ktorých bol vydaný odsudzujúci rozsudok voči sťažovateľovi.»

6. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu a uzneseniu najvyššieho súdu bola sťažnostná argumentácia obmedzená takto:

„K uvedenej námietke sa krajský súd vyjadril odvolaním sa na zákonné ustanovenie § 58 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého ak sa vyhotovuje o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí zápisnica diktovaním predsedom senátu, zapisuje sa podstatný

obsah výpovede obžalovaného, svedkov, znalcov a iných osôb, a konštatovaním, že samosudkyňa postupovala správne.

S tými závermi krajského súdu nie je možné v žiadnom prípade súhlasiť. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie na najvyšší súd, v ktorom sa opätovne domáhal ochrany svojich práv z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, a § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pretože rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom...

Najvyšší súd v uznesení, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, uviedol, že k zásadnému porušeniu práv obvineného na obhajobu v konaní pred rozhodujúcimi súdmi nedošlo. Ďalej v odôvodnení uviedol, že nezapísanie otázok do zápisníc o hlavnom pojednávaní v danom prípade nemalo vplyv na zákonnosť výsluchu poškodenej, svedkov a znalcov...

Krajský súd ani najvyšší súd nepripustili, že došlo k porušeniu práva na obhajobu, tým, že okresný súd nezapísal do zápisnice znenie otázok kladených poškodenej, svedkom, znalcom a pod. Podľa nášho názoru ide o podstatný negatívny zásah do práva na obhajobu. V prípade, ak by konanie trvalo niekoľko rokov, nikto zo zúčastnených si nebude pamätať znenie otázok, príp. pri zmene obhajcu (čo nie je zákonom nijak obmedzené, obvinený alebo obžalovaný môže vystriedať niekoľko obhajcov v rámci využitia právnej pomoci) nový obhajca nebude mať presné informácie o tom, čo sa na predchádzajúcich pojednávaniach dialo.

Okrem porušenia práva na obhajobu máme za to, že z vyššie uvedených dôvodov došlo postupom súdov aj k zásahu do práva sťažovateľa na spravodlivý proces.“

7. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že uznesením krajského súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva, zrušil uznesenie krajského súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu a vrátil vec obidvom uvedeným súdom na ďalšie konanie. Žiadal priznať aj primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 € a náhradu trov konania 340,90 €.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

10. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Princíp subsidiarity teda

znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

11. Zo sťažnostných námietok sťažovateľa, tak ako boli stručne formulované vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu (a obsiahlejšie vo vzťahu k postupu a rozsudku okresného súdu), vyplýva, že obsahová stránka jeho námietok je subsumovateľná pod dovolacie dôvody tak, ako ich sám v sťažnosti vymedzil, teda:

- zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,

- rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

12. Keďže proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ako súdu odvolacieho bolo možné zo sťažovateľom tvrdených pochybení v jeho postupe a rozsudku podať dovolanie (§ 371 Trestného poriadku), právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa, ktoré ním mohli byť porušené, mal najvyšší súd ako súd dovolací. Najvyšší súd napokon aj túto právomoc na podklade dovolania sťažovateľa realizoval, v dôsledku čoho bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu preskúmať ústavnosť uznesenia krajského súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

13. Vo všeobecnosti platí, že ústavný súd je zdržanlivý, pokiaľ ide o zásahy do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V trestných veciach to zvyrazňujú čl. 50 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 1 ústavy tým, že stanovujú všeobecné súdy ako jediné oprávnené rozhodovať o vine a treste za trestné činy. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov, či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov (vrátane Trestného zákona a Trestného poriadku) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

14. Z týchto hľadísk potom ústavný súd posudzoval rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté sťažovateľovo dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolacie dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku. Najvyšší súd na vlastné odôvodnenie uznesenia v podstatnom uviedol:

„Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Citované ustanovenie v praxi dovolacích senátov najvyššieho súdu sa uplatňuje najmä za situácie ak došlo k porušeniu ustanovení o povinnej obhajobe alebo stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, keď orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Uvedený dovolací dôvod možno uplatniť len v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov.

Najvyšší súd v tejto súvislosti dodáva, že v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Súd je pritom povinný zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím takémuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú.

Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolacia námietka spočívajúca na tom, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli získané, resp. vykonané zákonným spôsobom, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce už vykonané dôkazy.

Ak súd vyhodnotí vykonaný dôkaz inak než podľa predstáv niektorej zo strán, nemožno z toho vyvodiť, že takéto dôkazy nie sú vykonané zákonným spôsobom, resp., že by bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

K výkladu týchto ustanovení sa žiada poukázať ešte na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, z ktorej možno zhrnúť, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, hoci v skutočnosti obsahuje

argumenty mimo takto uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd po preskúmaní podaného dovolania na podklade predloženého spisu zistil, že k zásadnému porušeniu práv obvineného na obhajobu v konaní pred rozhodujúcimi súdmi nedošlo. Obvinený toto porušenie vyvodzuje iba z rozsahu vykonaného dokazovania, ktoré bolo podľa jeho názoru vykonané nezákonne, zo spôsobu jeho vyhodnotenia a kvality odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu, ktoré potvrdil odvolací súd.

Z predloženého spisu najvyšší súd zistil, že v konaní pred okresným súdom bol obvinený zastúpený ustanoveným obhajcom, ktorý sa spolu s obvineným zúčastnil všetkých hlavných pojednávaní. Ani na jednom pojednávaní nenamietali spôsob výsluchu svedkov a formuláciu kladených otázok, okrem jedného prípadu, kedy prokurátor namietol obhajcom položenú otázku poškodenej... Obvinený ani jeho obhajca nenamietali spôsob zapísania výpovedí svedkov, a to ani tú skutočnosť, že otázky zo strany procesných strán a súdu vypočúvaným svedkom sa do zápisnice o hlavnom pojednávaní nezapisujú. Túto skutočnosť prvýkrát namietali až v podanom odvolaní, ktorou sa zaoberal krajsky súd. Potrebné je pripomenúť aj tú skutočnosť, že obvinený spolu s obhajcom na hlavnom pojednávaní 17. septembra 2012 súhlasili s čítaním svedeckej výpovede J. Ď. ml., a preto dovolacia námietka obvineného o nevypočutí tejto svedkyne je bezpredmetná.

S ohľadom na priebeh hlavného pojednávania pred prvostupňovým súdom, rozsah vykonaného dokazovania, v rámci ktorého vyhovel návrhom obhajoby na doplnenie dokazovania najvyšší súd konštatuje, že dovolacie námietky obvineného, čo do zákonnosti vykonania dokazovania pred súdom nie sú dôvodné. Nezapísanie otázok do zápisníc o hlavnom pojednávaní v danom prípade nemalo vplyv na zákonnosť výsluchu poškodenej, svedkov a znalcov, a preto ich nie je potrebné zopakovať, ako sa toho domáhal obžalovaný v podanom dovolaní. Odpovede svedkov na položené a nezapísané otázky boli totiž obsažené a tieto zapadali do obsahu predchádzajúcej spontánnej výpovede, toho ktorého svedka na hlavnom pojednávaní, resp. v prípravnom konaní. Procesné strany pritom u niektorých svedkov, ktorí sa odchyľili od svojej výpovede z prípravného konania, žiadali objasnenie týchto rozporov. Niet preto pochyb, že ak by niektorá otázka bola kapciózna alebo sugestívna, boli by to procesné strany, alebo súd namietali.

Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na dôkazy, ktoré obvineného zo spáchania trestného činu usvedčujú, vysvetlil, prečo neuveril druhej skupine dôkazov svedčiacich v prospech obvineného, objasnil aj motív konania obvineného a veľmi podrobne vysvetlil svoje úvahy, na podklade ktorých dospel k záveru o vine obvineného [REDAKOVANÉ]. Aj čas spáchania skutkov ustálil súd prvého stupňa na podklade zákonne vykonaných a vyhodnotených dôkazov, ktoré mal k dispozícii. Dovolacia námietka obvineného v tomto smere je preto nedôvodná. Tieto skutočnosti zopakoval v rozhodnutí aj odvolací súd, čo je zrejmé z jeho uznesenia...

Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že v konaní a rozhodnutiach súdov oboch stupňov nezistil žiadne také porušenie zákona, ktoré by obvineným uplatnené dovolacie dôvody podporovali.“

15. Vychádzajúc z uvedených mantinelov posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu ústavný súd uzatvára, že v uvedenej časti odôvodnenia uznesenia najvyšší súd zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa odmietol. Podľa ústavného súdu postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil základné právo na súdnu ochranu sťažovateľa. Najvyšší súd dal sťažovateľovi v napadnutom uznesení podrobnú odpoveď na to, prečo neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku, pričom súčasne vo všeobecnej rovine konkretizoval situácie, kedy by tieto naplnené boli. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu nevykazuje všeobecný charakter, naopak, najvyšší súd primeraným spôsobom reaguje na konkrétne dovolacie námietky sťažovateľa. Konštatuje, že vzhľadom na absenciu dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

16. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu

svojím vlastným (m. m. I. ÚS 429/2014). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Nad rámec potreby, avšak reagujúc na sťažnostné námietky sťažovateľa ústavný súd uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok má v trestnom konaní osobitné postavenie a možno ho podať len z dôvodov vymedzených v § 371 Trestného poriadku. Dovolací súd teda v zásade nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie, a v prípade sťažovateľa preskúmaval iba naplnenie ním vymedzených dovolacích dôvodov.

18. Najvyšší súd ako dovolací súd rozhodujúci o dovolaní sťažovateľa sa podľa názoru ústavného súdu zákonne a preskúmateľne vyrovnal s dovolacou argumentáciou sťažovateľa a stotožniac sa protiargumentáciou prokurátora a nižších súdov dovolanie odmietol. Úvahy najvyššieho súdu týkajúce sa vykonávania dokazovania (kladenie otázok a ich protokolácia, čítanie svedeckých výpovedí), hodnotenia už vykonaných dôkazov a rešpektovania práva obvineného na obhajobu (prítomnosť sťažovateľa a jeho obhajcu na hlavnom pojednávaní, ich súhlas s čítaním výpovedí, absencia ich námietok proti spôsobu vykonávania dôkazov) nevykazujú všeobecný charakter, naopak, sú konkrétne a konzistentné. Na týchto záveroch najvyššieho súdu, ktoré zodpovedajú zmyslu a účelu ustanovení Trestného poriadku ustanovujúcich dôvody dovolania, neprislúcha ústavnému súdu pre nedostatok právomoci nič meniť, dopĺňať či inak rozvíjať.

19. Pokiaľ ide o namietaný zásah do práva na obhajobu, ústavný súd opäť len na doplnenie uvádza, že kontradiktórne trestné konanie vytvára pre jeho strany (teda aj obvineného, resp. obžalovaného) značný priestor pre participáciu na vykonávaní dôkazov. Vo vzťahu k sťažnostným námietkam sťažovateľa sú v tomto smere osobitne podstatné tie ustanovenia Trestného poriadku, ktoré umožňujú namietať spôsob vykonávania výsluchu obžalovaného, ale aj svedka, najmä prípustnosť kladenej otázky položenej vypočúvajúcim (§ 259 a § 263 ods. 5 Trestného poriadku). Z pohľadu ústavného súdu a obsahu sťažnostných námietok potom neprichádza do úvahy iné, len sa stotožníť s názorom najvyššieho súdu, že za situácie, ak na hlavnom pojednávaní sťažovateľ ako obžalovaný ani jeho obhajca (zrejme iný ako advokát zastupujúci ho v konaní pred ústavným súdom) nevyužili tieto zákonné možnosti riadnej a účinnej obhajoby, a túto námietku uplatnili až v podanom odvolaní, nemožno bez ďalšieho uvažovať ani o naplnení dôvodu dovolania spočívajúcom v porušení práva na obhajobu zásadným spôsobom, a už vôbec nie o zásahu do práv podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. čl. 6 ods. 3 dohovoru.

20. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd hodnotí napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako ústavne konformné, a teda nevyžadujúce korekciu zo strany orgánu ochrany ústavnosti. Sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššiemu súdu bola preto odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť, keďže pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa, ktorej reálnosť by mohol preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie uznesenia krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, primerané finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015

